

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijsk družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 1. V Ljubljani, 15. januarija 1897. Leto XIV.

Obseg: Organizacija kmetijskega stanu. — Jesensko in zimsko delo pri sadnem drevju. — Vlaganje cepljenk v mah. — Kako je treba vzgajati zeljne sadike. — O hranjenju jajec. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Uradne vesti društev, ki so v zvezi s c. kr. kmetijsko družbo kranjsko. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Organizacija kmetijskega stanu.

(Naša družba in kmetijske zadruge.)

Organizacija kmetijskega ali kterege drugega stanu je tesno združenje vseh dotičnemu stanu pripadajočih ljudi v svrhu skupnega delovanja v prid svojemu stanu. Klici po organizaciji so zlasti sedaj postali „moderni“. Kar se pa tiče kmetijskega stanu, je njega organizovanje zelo staro, in to je tudi pri nas, kajti vedno smo imeli mož, ki so imeli res srce za kmetovalca, ki so kmetijski stan organizovali (ne da bi to besedo rabili), in sicer brez vseh postranskih namenov.

Našemu listu ni naloga spuščati se v podrobnosti socialne politike, spisali bomo le par sestavkov o dose-dani organizaciji kmetijskega stanu na Kranjskem, o naši družbi, o prisilnih kmetijskih zadrugah, ktere misli vpeljati vlada, ter o splošnih in o posebnih gospodarskih ter kreditnih zadrugah, kolikor se tičejo kmetijskega stanu.

Predno izpregovorimo o teh rečeh, bodi nam dovoljen nekaj splošnih opomenj. Delovanje kmetijskega stanu je zelo različno od obrtnega, zato se njegovo organizovanje ne sme primerjati z organizovanjem zadnjega. Pa tudi po svojem značaju je kmetijsko prebivalstvo zelo različno od obrtnega. Na dalje tudi za nas ni dobro vse ono, kar je koristno ali potrebno za kmetovalce v drugih deželah. Pri nas nimamo izsesajotih in oderuških vaških židov; nasprotno, prekupčija je pri nas (morda z nekterimi izjemami) v poštenih rokah, ki se zadovoljujejo s primernim dobičkom. Poštena prekupčija je neobhodno potrebna; ona oživlja in je važen davčni faktor v deželi. Kdor ji hoče škodovati, s pretvezo, da pomaga kmetijstvu,

ta je nevednež, ali pa namerava kaj drugega. Naša dežela producira za izvoz le živino, fižol in zelje, drugo je majhnega pomena, ali pa se vse porabi doma. Od vpeljanih gospodarskih potrebščin so važni kmetijski stroji, umetna gnojila in bakrena galica. To vse se nam je zdelo potrebno omeniti, ker s tem uže naprej podkrepimo ne-ktere trditve. Za organizacijo kmetijskega stanu na Kranjskem je do sedaj skrbela skozi 130 let naša družba, zato si najprvo oglejmo njeno delovanje, iz česar naj vsak sam sodi, kako je vršila svojo nalogo in če je sedaj potrebno na njeno mesto postaviti kaj drugega, morda kaj „modernega“.

I.

C. kr. kmetijska družba kranjska sprejme med svoje ude vsakega kmetovalca, ki se briga za kmetijski napredek in ki plača udnino. Tistemu, kteremu je kaj na svojem stanu, ta udnina ni nikaka ovira za pristop, saj jo je laže zmagati, kakor velike deleže zadrug; na revne kmetovalce pa itak ni računati; te je treba po možnosti podpirati, kar naša družba čestokrat stori. Za plačano udnino pa dobi naš ud več nazaj, kakor da. Bližamo se uže četrtemu tisočaku udov, kar pomeni lepo organizacijo kranjskih kmetovalcev. Udje po deželi so združeni v 80 podružnic, ktere imajo taka pravila, da morejo vse početi, kar se jim zdi potrebno v prid kmetijstva. Delavnost podružnice je seveda zavisna od odbora, oziroma od načelnika, kterege ima vsaka podružnica takega, kakeršnega zasluži. Pa dajte društvu ime podružnica, zadruga ali kaj drugega, če ni delavnih močij, vse skupaj ni nič vredno! Kakšne so nektere podružnice! S kako majhnimi sredstvi so dosegle uprav velikanske uspehe, in to le po delavnosti nekternikov. Denar ni

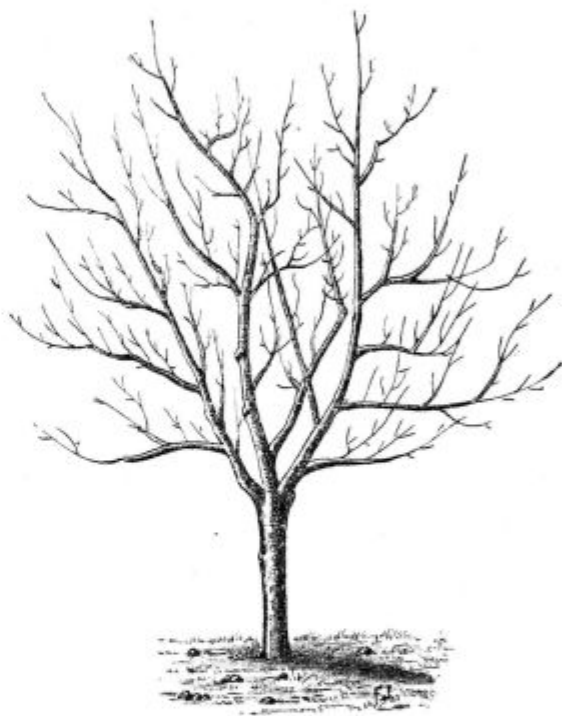
prva reč. ampak vnema, delavnost in strokovna izobrazbenost. Podružnice imajo pa tudi zaslonbo pri glavnem odboru, ki stori vse ono, kar store velike zadruga v drugih deželah, ktere nam stavijo v izgled ljudje, ki niti ne vedo, kaj naša družba vse stori. Koliko je naša družba koristila le v zadnjem četrstoletju naši deželi? Naj govorimo številke!

Vpeljala je nad 1000 bikov plemenjakov, ki so našo živino toliko izboljšali, da vsak veščak sme trditi, da je kranjska goved povprečno danes še enkrat toliko vredna, kolikor je bila pred 25 leti. Pa računajmo pri vsaki odrasli govedi le 10 gl. večjo vrednost ter drugo odštejmo na račun višjih cen, pomeni to vendar povišanje narodnega premoženja za 2 milijona samo pri živi govedi in ne glede na tisto, ki se je že predala. Koliko je naša družba pomagala izboljšati konjerejo, prasičjo rejo,

pora, za vse dele dežele enaka, a glejte, koliko se zgodi v krškem okraju za vinarstvo! Zakaj? Zato, ker tam deluje podružnica naše družbe, ki pojmi svojo nalogo. Koliko se zgodi v naši družbi, za kar se v javnosti niti ne izve; dovolj bodi, če povemo, da je bilo l. 1896. v družbeni pisarni 13.630 vložnih števil. — Vsega tega nismo navedli, da se hvalimo, to naj služi le v pouk onim, ki bi radi dali na mesto stare družbe kaj novega, ne vedoč, da je pač lahko uničiti staro, iskušeno in uspešno organizacijo, a težko postaviti na nje mesto kaj boljšega. Uradnim potom hočejo ustanoviti prisilne kmetijske zadruge, a te zadruge ni razumeti kot delniške družbe, to je le drugo ime za naše podružnice; v resnici so eno in isto, le da bo vsak gospodar zavezan biti ud zadruga. O teh zadrugah prihodnjic.

Podoba 1.

Podoba 2.

ovčjerejo, planinarstvo i. t. d.! To so milijoni, za ktere je ona pomnožila narodno premoženje! Družba je v zadnjih 10 letih nad 100.000 sadnih dreves oddala ali brezplačno ali za prav nizko ceno, in koliko je to drevje vredno danes in koliko bo čez 10 ali dvajset let, to si more izračunati vsakdo sam. So pa tudi podvzeta družbe, pri kterih se da do krajcarja izračunati, koliko je družba našim kmetovalcem prihranila. Pustimo na strani priskrbovanje semen, strojev, gnojil itd. ter vzemimo za vzgled le bakreno galico. Pri vsem tem, da je družba oddajala galico, so vendar bili trgovci povprečno za 10 kr. pri kilogramu dražji, a kadar jo je družbi zmanjkalo in ni bilo konkurence, je bila pri njih galica še dražja. Družba je dosedaj oddala 36 vagonov galice, kar pomeni onim, ki so jo jemali pri družbi, najmanj 36.000 gl. dobička v kratki dobi šestih let. — Takih števil bi se dalo navesti še mnogo, pa bo naj dovolj za sedaj. Velikanskega pomena je pa družbe moralni uspeh, ker je ona edina vzbudila naše kmetovalce k napredku. Koliko jih je naučila in poučila! Ona je pospeševala boj proti peronospori, poprijela je prvo inicijativo proti trtni uši itd., itd. Ni vse denar in podpora, tudi delo in vzpodbuja na pravem mestu kaj veljata. Saj je denar, oziroma pod-

Jesensko in zimsko delo pri sadnem drevju.

Kmetovalec ima pozimi dosti časa, ktereга najbolje porabi, ako oskrbuje sadno drevje; in to mu njegov trud obilno poplača, ne samo z večjo množino sadja, ampak tudi z lepšim sadjem, ki je mnogo več vredno, kakor drobno, rapavo. Glavnim zimskim delom prištevamo snaženje sadnega drevja. S tem pa ne mislimo, da naj se drevju odstranijo le suhe in pregoste veje, ampak natančno naj se osnažijo tudi tiste, ktere ostanejo. Ni zadosti, da pri snaženju namečemo pod drevo kup vej; treba je krono obrezati in izrezati, kakor zahteva umno sadjarstvo, veje in deblo pa očediti mahu in lišajev, starega luba ter zajedalcev, rastlinskih in živalskih. Kmetovalcu pri snaženju drevja ne zadošča le žaga in nož, imeti mora tudi dobro drevesno strguljo, zičnato krtačo in čistilnik za drevesne rane. Za staro drevje je zelo važno, da se mu pozno jeseni ali pozimi z drevesno strguljo ostrže lub do vej, kolikor visoko ni gladek. Dobro je, ako se ostrgano drevo še okrtači. Star lub, polen mahu in lišajev, vpije mnogo vlage, in kadar pritisne hud mraz, obda veje in debla debela ledena skorja,

vsled česar tako drevo mnogo lože zmrne, kakor pa gladko. — Za lubom so skrite ličinke in jajca takih mrčesov, ki poletu žive ob listju in cvetju ter tako zmanjšujejo pridelek; po njih povzročena škoda je včasih toliko, da jeseni nimamo kaj obirati, čeprav je dvejve spomladi zelo cvetelo. Zato niti ne zadošča, ako debela in veje očedimo s strguljo in s krtačo, pobelimo jih tudi z apnom. Apno ne poživi le luba; glavni njegov vpliv je ta, da uniči premnogo majčkenih mrčesov in njih jajec. Paziti je treba, da se za mažo vzame dobro, novo ugašeno apno in da se drevje prav namaže. Najbolje je, ako se živo apno malo prej, predno se rabi, ugasi v precejšnji množini vode, kajti le tako uniči mrčes in poživlja lub; da, celo les, raz kateri se je odril lub, varuje gnilobe. v mrazu pa njegova bela barva varuje drevo solčnih žarkov, ker jih odbija ter tako prepreči, da se na južni strani preveč ne segreje. Staro apno nima skoraj nič uspeha. Drevo se ne sme namazati prenadebelo. Stori se to s čopičem, ki nima predolгих ščetin. Z apnom naj se namaže vse drevje, jablane, hruške, slive, češplje, pa tudi črešnje. Kadar se opravljajo ta dela, naj se ob enem tudi izčisti krona, in sicer tako-le:

- 1.) Mlademu dorastlemu drevju naj se odstranijo vse veje, ki se križajo;
- 2.) starejšemu drevju se odvzemo suhe, potem vse pregoste in nepotrebne veje;
- 3.) staremu, pešajočemu drevju je treba pomladiti krono.

Kadar iz krone režemo veje, ne smemo jih porezati preveč naenkrat, čeprav so goste; porezane so v nekaterih minutah, da zrastejo nove, traja več let. Ako vidimo, da krone nismo zadosti izčistili prvič, storimo to drugič; pri tem bo tudi drevo lože izhajalo, kakor pa, če je naenkrat preveč oskubemo. Ako hočemo vedno imeti primerno in pravilno krono, obrezovati in prirezovati jo moramo že od mladosti, od tedaj, ko smo drevo vsadili, posebno pa prva leta. Ako ravnamo tako, ne bo pozneje treba mnogo odrezovati. Goste krone z navskriž rastočimi vejami so vedno znak, da je drevo zanemarjano že od mladosti. Ako drevo dobi naenkrat preveč ran, začne mu gniti les, in sicer tem prej, če so bile veje slabo odrezane, predaleč od debela. Čeprav se zdi, da se rana lepo celi, vendar zrak, vlaga in solnce lahko dolgo časa vplivajo na odreze ter povzročijo gnilobo; ta je drevesu tem pogubnejša, če je ranjeno tudi deblo. Prijatelj drevju nikdar ne bo trpel odprte rane na deblu, marveč bo skrbel, da se mesta, ki nimajo luba, pokrijejo s kako snovjo, ki drevesu ne škoduje, pač pa odvrta zrak, vlago in solčne žarke. Pri odrezovanju vej se mnogo greši. Nekteri vej ne odrezujejo pri deblu, marveč puščajo roglje, češ, da bodo zopet pognali in zredili nove veje. To se pa zgodi le redkokdaj; roglji se navadno posuše, kaze drevo ter so mu škodljivi, kakor smo ravnokar razložili. Kadar z drevja žagamo veje, nastavimo žago v vejino pazho (gornji vejni kot) prav k deblu ter odžagamo vejo počez (navpično na vejino podolžno os). Ako je kaka veja tako debela, da je ni mogoče držati z levo roko, paziti je treba, da ne potegne s seboj luba ter tako ne poškoduje debela; zato se najprej odžaga pol metra od debela, potem pa oprezno še ostali roglj. Kadar očistimo drevje, moramo imeti dobro, ostro orodje. Tega pa ravno največkrat nimamo. V prvi vrsti potrebujemo drevesne žage, kateri se rezilo suče. Čim tanjše je rezilo, tem lepše reže. Rano, ki se naredi z žago, je vselej treba zgladiti (gladko obrezati) z ostrim nožem, vsaj na robovih. Delavec, ki opravlja ta dela,

naj stoji na lestvici; ako lazi v okovanih črevljih po vejah, poškoduje lub. To se dogaja prečesto. Suhe in hiračoče veje je treba čim prej odpraviti, kajti bolna veja lahko povzroči, da hira celo drevo.

Podoba 1. nam kaže drevo, ki je zelo zanemarjeno; veje mu vise nizdolu, krona pa je vsa prepletana. Podoba 2. nam kaže drevo, ki ima bolj redko krono in nič k tlom visečih vej; to je drevo, kakeršno vzgojimo, ako je skrbno čistimo, oziroma oskrbujemo. Ako drevje noče nič več prav rasti, dobiva suhe vršiče, začno se na debelejših vejah pogosto kazati vodeni poganjki. Te je treba odstranjevati še mlade, takoj poléti, ali pa vsaj jeseni in pozimi. Večkrat nam je pa tak voden poganjek celó zelo ljub, ako izraste na mestu, kjer je treba nove veje. Ako drevje začne pešati, ako mladike iz kakeršnih koli vzrokov nočejo več poganjati, tedaj pa vodene poganjke celó sami povzročimo ter drevo pomladimo. Pri pomlajevanju pa moramo tudi zelo oprezno postopati in ne brž požagati vseh vej, kar se tako pogosto dogaja. Kadar hočemo krono pomladiti, prirežimo veje k večjemu za 1—1½ m. Drevo mora vedno imeti mnogo majhnih vejic, da se spomladi more kmalu razviti listje, ki drevesu dovaja hrano. Toda, ako drevo pomladimo, moramo mu tudi primerno gnojiti. Opomnimo naj še, da je pred zimo treba zemljo okrog dreves dobro prekopati, t. j. napraviti drevesni kolobar, in sicer tako daleč, kolikor daleč bije drevesni kap, ali vsaj ⅓ na okrog.

Vlaganje cepljenk v mah.

Pri zadnjem izrednem občnem zboru c. kr. kmetijske družbe kranjske sem spoznal, da se nekteri jako zanimajo za vlaganje cepljenk v mah. Ker sem to reč proučeval takoj iz začetka, opisati jo hočem nekoliko.

Kaj pa je prav za prav vlaganje cepljenk v mah, bi utegnil kdo vprašati. To ni nič drugega, kakor nekako siljenje v roki zgotovljene požlahtnitve. Navadno se na ta način cepijo le ključi.

Natančneje je ta način opisan in v poskus priporočan v koledarju lista „Weinlaube“ za l. 1894. Dr. Weigert ga opisuje nekako tako le:

Vlaganje cepljenk v mah je iznajdba preteklega leta in utegne še zelo pomembno biti za pridelovanje cepljenk na veliko. Reč je nenavadno priprosta, kakor kaže naslednji popis francoskega izvira.

Najprej se trta cepi po načinu angleške kopulacije, t. j., da se cepič in podloga zarezeta znotraj. Cepljena trta pa se nič ne poveže, ker se pri tem načinu požlahtnitve podloga in cepič že tako skupaj držita.

Te cepljenke se potem po 12 do 15 komadov z rafijo zvežejo v zveznje (butarice), pa se ne smejo močno stisniti.

Na to se vzame navaden zaboj ter se mu na dno dene 8 do 10 cm na debelo vlažnega mahu. Tudi ob straneh se zaboj tako visoko obloži z vlažnim mahom, kakor visoko sežejo zveznji. Kadar se zveznji vkladajo, je treba med njimi tudi vse prazne prostore napolniti z mahom. Ko je zaboj napolnjen, pokrije se gornji del z 8—10 cm debelo plastjo mahu, in delo je s tem končano.

Tega, kar je v zaboju, mesec dnij niti ne pogledamo ne, k večjemu tu in tam, navadno vsaka 2 tedna, nekoliko pomočimo z ne prav mrzlo vodo.

Ako se to delo izvrši po zimi, dene se zaboj v cvetičnjak ali v sicer zakurjen prostor, kjer je 22·5—25° C. topline. Ako se pa to delo izvrši na pomlad, na pr. od

srede marcija do srede maja, tedaj se zaboji postavi v klet, skedenj i. t. d., kjer ni prepaha.

Kadar je solnčno, se zaboji postavi na solnce, da se v njem zviša toplina, odkriti pa se ne sme. Zvečer se zopet dene v zavetje. Po tem, kakor je toplo in vlažno, nekako v enem mesecu, sprime se kalus na cepljenem mestu, pokažejo se koreninice in poganjek izraste iz cepiča za nekaj centimetrov.

Ti v tem zrastle poganjki so beli in nežni. Prično se utrjevati s tem, da se odkrijejo v kakem temnem kotu. Nato se cepljenke dan za dnevom prenašajo na večjo svetlobo, da se tako poganjki privadijo svetlobi in se na ta način utrdijo. Šele potem se presade v trtnico, na gorek in vlažen prostor. Cepljenka raste naprej in se čvrsto razvija. Že v prvem letu se cepič popolnoma zraste s podlogo, in ob času presaditve v vinograd imamo lepe, močno rasteče cepljenke, ktere se lahko sigurno presade na stalno mesto.

Praktično je ta poskus prvi zgotovil vinorejec Pinquet Guindon v Tourain-i, in njegov vzgled so pričeli posnemati mnogi posestniki trtnic.

Nadalje dr. Weigert poroča, da je demonstrator klosterneburške vinorejske šole, gosp. Jeitschko, cepljenke na popisani način vložil v cementen sod, namesto v zaboji. To je napravil 27. dne aprila. Do 2. dne junija so te trte devali na solnce, in jih potem utrjevali še 8 dni. Do tedaj je kalus zalil vse rane, nastale vsled cepljenja, in iz cepiča je izrastel poganjek. Požlahtnitev je bila v gornjem koncu sploh lepa, spodaj pa slabša, ker trta spodaj ni imela nič kalusa. Z dvomom, da bi bilo kaj z njimi, so jih vložili v trtnico ter jih obdelovali, kakor druge cepljenke. Proti pričakovanju so se razvili iz teh trt do septembra kaj lepe cepljenke, ne sicer tako lepe kakor druge, vezane s plutovino, pa vendar tako, da se je videlo, da je mogoče na ta način doseči uspeh.

Dr. Weigert nadalje priporoča to cepljenje v poskušnjo tako, da bi se cepljeni del povezal z rafijo ali bi se vsaj ovil s svinčenim popirjem. Ako se z vlaganjem cepljenk v mah pri tem vezanju doseže isti uspeh, kakor pri vezanju s plutovino, bil bi že to velik dobiček.

Pri tej poskušnji so od 147 riparijnih ključev, ktere so cepili 27. dne aprila in vsadili 10. dne junija, dobili 81 cepljenk, kar bi bilo nekako 55 %. Drugi ključji niti pognali niso, torej se tudi zraščati niso mogli. Tako v koledarju.

Očividno je, da vsaka rastlina bolje uspeva, ako so pogoji njeni rasti ugodnejši; to lahko vidimo v vsakem cvetičnjaku. Zadostna vlaga in toplota pripravita v življenje rastlinske dele, kteri bi se pod navadnimi pogoji nikoli ne oživili, oziroma okoreninili in pričeli rasti. Torej bi gotovo tudi na trto, ki se tudi pod navadnimi pogoji dobro okorenini, moglo ugodno vplivati, ako bi ji v začetku dali boljših pogojev za oživljenje in za zrastenje. To se pa najbolje zgodi v gorkem cvetičnjaku, posebno tedaj, ako je nalašč prirejen za to. Videl sem nekdanj po cvetičnjakih, kako izvrsten uspeh so imeli z navadno požlahtnitvijo divjih rož, kterim so korenine zavili v vlažen mah in jih potem vsadili v lonec, ko so že korenine pognale v mah ter so cepiči pričeli odganjati. In vendar se navadni način cepljenja na divjo rožo skoraj nikoli ne sponese. Koliko lepši uspeh bi moral torej biti pri trti. Po tem preudarku sem začel misliti, da bi to reč v nekoliko večji meri sam poskusil. Da s svojo mislijo nisem bil na napačnem potu, se lahko razvidi iz tega, ker se je izvedla že v veliki meri z najlepšim uspehom

v preteklem letu, in sicer v hrvatski deželni trtnici, prav za prav pepinjari, v Maksimiru pri Zagrebu.

Ta zavod za cepljenje trt je vsakomur, klor se peča z vinorejo, jedno največjih zanimivostij Zagreba ali sploh Hrvatske Velik prostor, kakih 20 oralov, je ves tako prirejen, da ga je mogoče po potrebi namakati iz bližnjega potoka. Precej pri vходу so poslopja v različne namene in cvetičnjak.

Cepijo le ključje, kterim gorenja očesa oslepe, da ne poženo, spodnje oko pa nekoliko zavijejo v mah, da napravi korenine. Cepijo po načinu angleške kopulacije in vežejo z rafijo. Čez cepljeni del privežejo nekoliko mahu. Z zamaški, kolikor sem jaz videl, nič ne cepijo. Koliko bi pa tudi stali za toliko množino cepljenk!

Tako prirejene cepljenke se vložijo v cvetičnjaku v vlažen mah, in čez par tednov — čas je odvisen od vremena, ker so trte v toplem vremenu prej godne za sajenje — jih posade v trtnico. Tedaj so rane nastale po cepljenju, vse zalite s kalusom in na spodnjem koncu že gledajo iz mahu koreninice, poganjek iz cepiča pa je dolg že nekaj centimetrov.

V trtnico vlagajo vse po Richterjevem načinu. Trta pride čisto malo v zemljo in se zemlja nanjo nagrne z obeh strani, da je vsa trta v zemlji. Zato pa morajo biti verste po 1 m 20 cm vsaksebi. Spodnje koreninice, ktere gledajo iz maha, se zasujejo z mešanecem, kterege prirede iz gnoja in sviža, najbrže večinoma iz straniškega gnoja in sviža, kajti mešanec se vidi kakor sam črn sviž. Zato morajo pač koreninice kar naprej rasti, če tudi so nekteri nad tem dvomili.

Zemljo 10 cm na debelo trdo stlačijo z lesenimi tolkači, drugo pa rahlo prigrnejo, kar neki trtam jako ugaja. Trte so zagnjene 5 cm ali še više, torej pridejo poganjki vsi v zemljo. Zemlja je sicer videti jako dobra, toda popolnoma ugodna za trtnico vendar ni, ker je precej zvezna. Zato pa nekaj delavcev zemljo vedno rahlja z nalašč za to prirejenim orodjem. Sveda tudi naprej obdelujejo, kakor je treba obdelovati cepljenke. Konec maja, ko sem trtnico ogledoval, so ravno vlagali zadnje trte v trtnico; preje vložene trte pa so imele že 10 do 15 cm dolge mladike. Uspeh je bil istinito krasen; videti je bilo, da so se od kraja vse trte prijele. Gospod, kteri je to delo vodil, je rekel, da pričakuje 75 % dobrih cepljenk. Vseh trt je bilo cepljenih 1.200.000. Nameravajo pa neki ta zavod še razširiti. Ker mislijo te trte vinogradnikom prodajati po nizki ceni, je pač lahko razvidno, kako velikega pomena je ta trtnica za hrvatsko vinogradarstvo.

Kaj takega ali tudi podobnega bo težko kdo izmed cenjenih bralcev napravil, hočem pa onim, kteri nameravajo letošnje pomlad cepiti na suho, nasvetovati neki drug način. To mislim podobno, kakor je g. nadučitelj Lovšin iz Vinice povedal na vinarskem shodu v Novem Mestu, da je sam storil. Da bi se nič ne vezalo, to je po mojem mnenju odločno odsvetovati. Tega mnenja bil je tudi znani enolog gosp. Wutscher v Št. Jarneju precej prvo leto, ko je o tem slišal. Vložil je za poskus cepljenke, ktere je povezal, večinoma z rafijo ali motvozom, v mah ter je zaboji postavil nad peč v sobi, kjer je cepil. Ko se je rast pri trtah že precej vzbudila, posadil jih je v trtnico ter na ta način dosegal jako lep uspeh.

Še bolj mi je ugajal način, kterege se drži neki vinogradnik na Štajerskem, kakor mi je povedal gospod Bele, popočni učitelj za sadjarstvo na Štajerskem. On pocepi ključje pozimi ter jih vložijo v zaboje v mah. Zaboje dene v živinski hlev pod strop. Ker je splošno sku-

šeno in pripoznano, da je najbolje cepiti prav pred pričetkom rasti, je gotovo še bolje, ako se prej cepi in se potem v cepljenkah umetno vbudi rast. Ako trte posadimo v trtnico tedaj, kadar je upati, da bodo rastle na prostem, je očitno, da bodo potem take požlahtnitve hitreje in bolje uspevale. Tudi je konci zime, na pr. februarija, za cepljenje veliko več časa, kakor spomladi.

Zato naj oni, kdor misli trte na ta način siliti — kajti vlaganje cepljenk v mah ni nič drugega kakor siljenje zgotovljenih požlahtnitvev — nabavi pripravnih zabojev. Trte naj cepi po sedaj navadnem načinu, torej z angleško kopolucijo, ter naj jih poveže s plutovino, rafijo ali špago. Plutovina (zamaški) je najboljša, pa tudi najdražje vezivo. Ako se rabi rafija ali motoz (špaga), je dobro, storiti jih s povošenjem trpežnejše. Impregniranje z rastopino modre galice naj se, kakor uče novejša skušnje, popolnoma zavrže, kajti galica škoduje kalusu, torej tudi zarastenju cepljenk. Vsi presledki med trtami naj se skrbno napolnijo z mahom, sicer je mogoče, da prično trte plesniti; plesen bi pa uničila ves trud. V novejšem času se za to še bolj priporoča žaganje.

Potem se zaboji postavijo najbolje v gorke cvetičnjake, ali pa v tople živinske hleve. Kjer imajo obokane hleve in oboke vezane s železnimi vezmi, bi bil oder na teh vezeh kakor nalašč za ta namen. Ker je pod stropom zmiraj več toplote, kakor pri tleh, je seveda bolje, zaboje spraviti bolj pod strop. Kjer pa to ni mogoče, tam naj se po tleh nameče 10 do 20 cm gnoja, in tja naj se postavi zaboj ter naj se od vseh stranij obloži še z gnojem. Najboljši za to je konjski gnoj; toda paziti je treba, da se preveč ne ugrije.

Posade naj se take trte na pomlad šele tedaj, kadar je zemlja že nekoliko segreti; v gorke preksolnčne lege torej prej, v slabše lege in bolj mrzle zemlje kasneje. Pri saditvi je treba paziti, da se ne poškoduje kalus, zato je najbolje, da se spodaj, kjer se ima delati kalus, priveže nekoliko mahu, in ako se veže z rafijo ali motovozom, tudi na cepljeno mesto, kakor delajo tudi v deželni pepinjeri v Zagrebu.

Pri vsem tem je treba gledati, da se trte preveč ne pariyo na solncu ali drugače ne izsuše. Ako zemlja ni prav dobra, naj se trtam pognoji z mešancem. Posebno se pa trtam ustrezne, ako se jim pri sajenju prilije. Zalivanje pri sajenju je posebno zato izdatno, ker svet potem dolgo ostane vlažen in tudi zemlja se dobro prilije trti, da laglje prične rasti. Čim bolj pregreta voda se za to vzame, tem bolje. Kjer imajo blizu sviž, je dobro, grebene mesto iz navadne zemlje napraviti iz sviža, posebno, ako je zemlja težka.

Kako se sicer cepljenke sadijo in oskrbujejo, to je pa tako prav dobro popisano v lanskem „Kmetovalcu“, oziroma v Gombačevi knjigi: „Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov.“

Kako je treba vzgajati zeljne sadike.

Ker je zelje vsakomur, kmetu kakor gospodu, priljubljena jed in ker vrh tega po nekterih krajih v dobrih letinah daje lepe denarje kmetovalcu, menim, da ne bode odveč, ako navedem nekoliko pravil, kako je treba ravnati z zeljnimi sadikami, da se pravilno vzgoje.

Kakor pri vsakem pridelovanju, pomniti je tudi pri zelju, da je edino iz dobrega semena mogoče dobiti čvrstih sadik. Pri nas na Kranjskem ne uspeva nobeno zelje bolje nego tako imenovano „kašeljsko“ ali „ljubljsko“ zelje. Poskušal sem razna semena, ktera se po-

nujajo v semenskih cenikih, in teh je mnogo. Samo v enem samem ceniku je navedenih 44 raznih vrst zelja. Eno leto sem poskusil 20 vrst, ktere so se v ceniku imenovala kot najboljše, toda niti približno se ni moglo nobeno meriti z našim domačim zeljem. Zato prav toplo priporočam seme domačega zelja.

Na zračnem, solnčnem kraju se koj, ko odleze sneg, pripravi pripravna greda, ktera naj se pognoji z dobro razkrojenim gnojem. V to gredo naj se v prvi polovici meseca marcija vseje seme. Navadno v tem času rado nastane hladno vreme, in mraz bi pokončal mlade rastlinice, ako bi jim ne poskrbeli za primerno odejo. Najpripravnejše je smrečje. Pomniti pa je treba, da se mora odeja — bodi že kakeršna koli — po dnevu odvzeti, sicer zrastejo mlade rastline predolge in ostanejo slabe, kar pa nikakor ni prav. Zato se v prvi vrsti priporoča zeljno seme nikdar ne sejati v senčno gredo. Le tedaj, če se seme vseje na zračen kraj, ktereга večji del dneva obseva solnce, je mogoče vzgojiti čvrste sadike.

Razume se, da je treba pridno pleti ter ob suši škropiti z vodo, ktera naj v za to pripravljenem sodu vedno stoji na vrtu, kajti voda iz potoka ali studenca je navadno premrzla.

Sejati se tudi ne sme pregosto, da se sadike morejo dobro razrasti.

Le tako vzgojene sadike bodejo srečno prestale prve dni po sajenju na zelnik, čeprav bi posijalo gorko solnce, kar se sploh rado zgodi ob zeljnem sajenju.

V. M. K.

O hranjenju jajec.

R. Strauch, ravnatelj zimske kmetijske šole v Nisi, je poskušal, kako bi bilo mogoče jajca dalj časa ohraniti, ter je uspeh svojih poskusov objavil v knjigi pod naslovom: „Jajce kot hrana in hranitev jajec.“ Pisatelj je preskušal dvajset različnih načinov, kako hraniti jajca. Uspehi so bili taki le:

I. Vsa jajca so se pokvarila:

1.) Jajca, vložena v solno vodo (niso sicer segnila, ker pa je prišlo preveč soli vanja, niso bila užitna).

II. Nad polovico je bilo slabih.

- 2.) Jajca, zavita v popir (80 od sto slabih).
- 3.) Jajca, vložena v salicilno kislino in v glicerino raztopino (80 od sto slabih).
- 4.) Jajca, obdrgnjena s soljo (70 od sto slabih).
- 5.) Jajca, hranjena v otrobih (70 od sto slabih).
- 6.) Jajca, prevlečena s parafinom (70 od sto slabih).
- 7.) Jajca, namazana z glicerino raztopino in salicilno kislino (70 od sto slabih).

III. Do polovice pokvarjenih.

8.) Jajca, položena v vrelo vodo 12—15 sekund (50 od sto slabih).

9.) Jajca, položena v galunovo vodo (50 od sto slabih).

10.) Jajca, položena v salicilnokislno tekočino (50 od sto slabih).

11.) Jajca, namazana z vodotopnim steklom (40 od sto slabih).

12.) Jajca, namazana s kolodijem (40 od sto slabih).

13.) Jajca, prevlečena z lakom (40 od sto slabih).

14.) Jajca, namazana z slanino (20 od sto slabih).

15.) Jajca, namazana z bôrovo kislino in vodotopnim steklom (20 od sto slabih).

16.) Jajca, hranjena v pepelu (20 od sto slabih).

17.) Jajca, položena v manganovoprekisli kalij (20 od sto slabih).

IV. Vsa jajca so ostala dobra.

18.) Jajca, prevlečena z vazelino.

19.) Jajca, hranjena v apneni vodi.

20.) Jajca, hranjena v raztopini vodotopnega stekla.

Načinov, naštetih pod 1 do 13 toraj nikakor ni svetovati; kajti, ako kupiš 100 jajec za 3 glđ. in se ti jih pokvari 40, stalo bi te potem jajce 5 novcev in ne prihranilo bi se potemtakem prav nič.

Pri izgubi 20 odstotkov veljalo bi jajce 3.75 novč. torej toliko, za kolikor je po zimi dobiš na prodaj.

Najboljši načini hrasnitve bi torej bili zadnji trije, in sicer ima prednost raztopina vodotopnega stekla, kajti mazanje z vazelino bi bilo, posebno pri velikih množinah jajec prezamudno, apnena voda mnogokrat, čeravno se ni zgodilo v tem slučaju, podeli jajcu neprijeten okus. Jajca, hranjena v raztopini vodotopnega stekla imajo, sicer tudi nedostatek, namreč ta, da lupina pri kuhanju rada počí, vendar se da to preprečiti, ako se jajce previdno nabode z močno iglo, predno se dene kuhat.

Razne reči.

— **Kravji hlev** imej vedno čist zrak, zlasti med molžo, ter naj toplina ne presega 18° C. V hlevu je vedno gledati na največjo snago ter je treba kravam pripraviti suho in snažno ležišče. Krave naj se vsak dan snažijo s štrigljem.

— **Vpliv mraza na semenje** je ugoden, ker skušnje kažejo, da se rastline, ki izrastejo iz semena, ki je zmrznilo, razvijajo hitreje nego druge.

— **Vnetica vimena** pri kravah, ktrere prvokrat storijo, je nekaj naravnega in je nasledek velikega navala krvi in mleka v vime. Tako vime naj se zdravi tako le: 1.) Izmolze naj se pogosto in do čistega. 2.) Molze naj se z mastnimi rokami in varno, da žival ne trpi bolečin. 3.) Oteklo vime naj se drgne s kako čisto mastjo ali z mlekom. 4.) Vime naj se precej po molži dobro osuši. — Vse to je potrebno, če ne, je nevarnost, da se vime strdi in posamezni seski ogluše.

— **Potreba gnojenja sadnemu drevju.** V 100 kg jabolk ali hrušek je 4.0 kg pepela (kalija, fosforove kisline i. t. d.) in 4.0 kg dušika. Računamo, da smo dobili na vrtu 100 kg jabolk, potem so odvzeli zemlji, ne glede na rudninske snovi, 4 kg dušika. Da ta dušik nadomestimo, moramo dati zemlji 1000 kg hlevskega gnoja, ker še le ta množina ima v sebi 3 do 4 kg dušika.

Vprašanja in odgovori.

(Dobro vemo, da se je ta predel v našem listu najbolj priljubljen, zato ga bomo tudi v novem letniku skrbno gojili ter kolikor mogoče popolne ter točne odgovore dajali na došla nam vprašanja. Vse družabnike ter tudi naročnike „Kmetovalca“ pa prosimo, naj nam prav pridno stavijo vprašanja gospodarske vsebine, pristavljamo pa, da bomo odgovarjali le na tista, ktera nam dojdejo s podpisom. V listu seveda ne bomo prijavljali imen. (Uredništvo.)

Vprašanje 1. Zapeljani smo bili, da smo letos hranili fižol, češ, pozneje ga bomo skupno bolje prodali. Jeseni je bil fižol po 9 glđ. meterski stot in tudi dražji, dočim nam sedaj ponujajo še komaj 7 glđ. Ali je res cena tako padla, ali je tako pritiskanje na ceno le sleparija trgovcev? Kam naj se obrnemo, da fižol prodamo po boljši ceni? (F. F. v V.)

Odgovor: To ni nobena sleparija, temveč naravni tek

kupčije, pri kateri zavisi cena od množine zaloge in od povpraševanja po kakem blagu. Jeseni je bila cena fižolu visoka, ker se je zelo povpraševalo po njem in so trgovci upali narediti kupčijo. Fižol kupujejo romanski narodi, Lah, Francozi in Španci. Ker imajo v deželah teh narodov letos jako milo zimo, da prebivalstvo dobi na polju vedno svežo zelenjavo za solato in špinačo, pa jedo raje to nego dragi fižol. Zato se je ustavila kupčija s fižolom in cena mu je padla. Za bodočnost Vam odločno odsvetujemo, s fižolom špekulirati, ter Vam priporočamo držati se načela, kterege imajo gorenjski kmetje, t. j., jeseni fižol prodati, kakor hitro le mogoče. Kam fižol prodati, pri nas ni nobene skrbi, saj imamo v Ljubljani in v Kranju trgovce, ki vsled medsabojne konkurence plačujejo fižol po kolikor mogoče visokih cenah.

Vprašanje 2. Doma skuhamo žganje diši po plesnobi, zato prosim sveta, kako odpravim ta duh? (J. S. v H.)

Odgovor: Duh po plesnobi je žganje dobilo od posode. Ta duh se odpravi s filtriranjem skozi oglje. Ker pa v to svrhu nimate priprave, ne preostaja Vam drugega nego žganje prekuhati.

Vprašanje 3. Podobčina je naredila kal (napajališče) tik občinske ceste, tako, da ob deževju voda preplavlja cesto na 10 metrov daleč, vrhu tega pa ovira živina, kadar pride na kal, promet na cesti, ker ni nobene ograje. Ali je to dopuščeno ali ne? (I. J. v G.)

Odgovor: Navedene razmere gotovo niso koristne, zato tudi ne dopuščene. Zadevo preprečiti, je bila reč županova, ki bi bil moral ugovarjati napravi kala na tem mestu, in sicer iz ozirov na občinsko cesto in na promet na nji. Župan pa more tudi še sedaj še urediti, kako, o tem je pa najbolje, da se posvetuje z okrajnim glavarjem.

Vprašanje 4. Pri nas se daje lov v najem skupno za celo (politično) občino. Ker bi pa naša podobčina rada dala lov sama zase v najem, vprašamo, če se to sme storiti ali ne? (J. R. v B.)

Odgovor: Ne, to ni zakonito, ker zakon jasno določa, da je dajati v zakup le lov cele politične občine.

Vprašanje 5. Ali se sme uže šestmesečno žrebe snažiti s ščetjo (krtačo) in štrigljem, oziroma kdaj je s tem pričeti? (H. J. v M.)

Odgovor: Žrebeta, oziroma mladi konji, naj se prično pravilno snažiti s ščetjo in štrigljem še le tedaj, kadar se prično vaditi dela, t. j. v tretjem, oziroma v četrtem letu. Poprej naj se pa mladi konji drgnejo le s slamo.

Vprašanje 6. Ali izdelujejo kje na Kranjskem gumbe za obleke, oziroma, ali je kakšna taka tvornica na Kranjskem; ali je v to svrhu treba strojev? (B. dr. v D.)

Odgovor: Vi menda stavite to vprašanje zaradi vpeljave domače obrti. Na Kranjskem nikjer ne delajo več gumbov, ker je to reč tvornic, ki morajo imeti precej različnih in dragih strojev. Glavne tvornice so na Dunaju, a ne gre jim preveč dobro, ker imajo veliko konkurencijo.

Vprašanje 7. Imam dveletno psico po jako dobri materi, ki pa na lovu neče slediti. Ali bi se priporočalo to psico imeti za plemo, če jo oplemeni dober lovski pes? (L. D. v R.)

Odgovor: Dober sled je glavna lastnost dobrega lovskega psa, in pri reji se je treba nanjo ozirati v prvi vrsti. Če ima mati slab sled, tudi od mladičev ni pričakovati kaj prida, zato je po pravilih umne živinoreje tako žival izključiti iz reje.

Vprašanje 8. Kaj je storiti z letošnjim vinom, ki je v sodu čisto, ako pa ostane čez noč v kozarcu, se pa zgosti? (F. v N.)

Odgovor: Vsako vino, ki ni še pravilno prirejeno za

buteljke, se v odprtem kozarcu v teku časa bolj ali manj skali. Ta prikazen je seveda pri mladem in popolnoma nedozorelem vinu celo naravna in se letos prikazuje v tem večji meri, ker je grozdje slabo dozorelo, je gnilo in je bilo kislo. Velika množina kisline je ovirala kipenje, in tako drožje ni imelo prilike, porabiti dušičnate snovni iz vina, ki se sedaj ob dotiki z zrakom obore in vino skalé. Dušičnatih spojin, t. j. zlasti beljakovin, je pa letos veliko v vinu K tem pridejo še razne sluzovine in guma, ktere vse skupaj delajo vino motno. Tako vino je treba večkrat pretočiti in je pri tem močno spraviti v dotiko z zrakom.

Vprašanje 9. Ali se sme breskev cepiti na kutino in kdaj? (Fr. G. v Št. J.)

Odgovor: Seveda smete to storiti, samo cepitev se Vam ne prime. Breskve je treba cepiti na češpljo, in sicer spomladi s cepičem ali pa poleti z odesom. Tako ugodnega uspeha pa z breskvami nikoli ne boste imeli kakor z jablani ali hruškami.

Vprašanje 10. Kje se dobi seme esparzete, po čem je in koliko se je seje? (J. A. na B.)

Odgovor: Seme esparzete dobite v vsaki semenski trgovini, na pr. v Ljubljani pri P. Lassniku. Cena nam ni znana, a je navadno polovica cene deteljnemu semenu. Na hektar se rabi 200 kg semena. Esparzeta je edina krmna rastlina, ki uspeva še na suhih skalnatih tleh, kjer vstraja 3—6 let.

Vprašanje 11. Imam dovolj korenja za krmo, pa se bojim pokladati ga živini, ker pri nas trdijo, da korenje ne prija govedi, ker po njem hujša in ne more hoditi. Se li sme krmiti korenje, po koliko in kolikokrat na dan? (J. P. v K.)

Odgovor: Korenje je jako sočna in sladka krma, pa glede redilnih snovij zelo prazna; zato se korenje s pridom krmi le v zvezi s tečnimi krmili, kakor z otrobi i. t. d. S samim korenjem krmljena živina bo isto tako medla ostala, kakor če jo krmito samo z repo ali sploh slabo. Hoditi pa zato ne bo mogla, ker bo na celem životu oslabela. Zato pa korenja ni zavreči, nasprotno, prav s pridom je morete krmiti vsaki odrasli govedi po 10—15 kg na dan, pomešano z drugimi krmili. Daje se korenje pri vsakem hrmljenju, t. j. zjutraj, opoldne in zvečer.

Vprašanje 12. Kdaj je najboljši čas za sekanje stavbinskega lesa. Pri nas velja mesec november za najboljši čas, tudi še december, a januarij je slab, ker se lesa ob tem času posekanega radi lotijo črvi. Boljši nego januarij je neki februarij. Kaj je na tem? (J. K. v P.)

Odgovor: V obče velja pravilo, da je treba les sekati pozimi, dokler je drevje popolnoma mrtvo, torej od novembra do konci februarija. Da bi se črvi raje lotili lesa, ki je sekan v januariju nego onega, ki je sekan v februariju, je le pravljica, ktero trdi drug za drugim, a dokaza zato nihče nima. Ravno kar objavlja gozdarski list „D. Forst-Ztg“ naslednje: Pred več nego pred tridesetimi leti so v nekem francoskem gozdu odbrali štiri enake borovce, ki so bili vsi enako stari, zdravi in so rastle pod enakimi pogoji na istih tleh. Posekali so enega teh meseca decembra, drugega konci januarija, tretjega konci februarija, in četrtega konci marcija. Iz teh borovcev so naredili enako dolge in široke hlode, ktere so enako posušili. Določili so potem, koliko se ti hlodi vdado, če se podpro na obeh koncih, na sredi pa enako obteže, in našli so, da je bila moč prvega hloda, izražena v številkah, 100, drugega 88, tretjega 80 in četrtega 62. Enake skušnje so se pokazale tudi glede trpežnosti in trdote. V ta namen so les zakopali v zemljo ter so našli, da je v decembru posekani les ostal v zemlji 16 let zdrav, dočim je pozneje posekani les prišel trohneti že v 3 do 4 letih. Enake skušnje s hrastovim lesom so pokazale isto. Najboljši čas za sekanje lesa je torej mesec december.

Gospodarske novice.

* S pričujočo, prvo številko pričenjamo XIV. letnik. To številko dobe iz upravnških razlogov vsi dosedanji udje in naročniki. Prosimo, naj nam je nihče ne vrne, če tudi ne ostane v l. 1897. družabnik, oziroma naročnik listov. Drugo številko dobe brez izjeme samo tisti, ki plačajo do 31. januarija t. l. letnino, oziroma naročnino. Prav nujno prosimo, naj vsak, kdor lista sploh ali redno ne prejema to takoj reklamuje pri družbi, oziroma pri upravnštvu, ne pa pozneje, kakor se dosedaj pogostoma dogaja, da nam konci leta ob pobiranju udnine tožijo udje, da celo leto niso prejeli lista. Kaka pomota se pri družbi, kateri se je delo ogromno pomnožilo, prav lahko pripeti.

* Glede oddaje družbenega sadnega drevja opozarjamo na razglas v pričujoči številki „Kmetovalca“ ter dostavljamo, da se več nego 50 dreves ne bo prodalo nikomur, kajti drevesnica je osnovana v prvi vrsti v prid malemu posestniku, in njemu se naročitve ne smejo prikrajšati. Ob ti priliki pa enkrat za vselej izjavimo, da pravica do brezplačnih dreves velja, kakor je samo ob sebi umevno, vedno le za tekoče leto (pomlad); kdor se te pravice ne posluži, ne more potem drugo leto tirjati dreves za prejšnje leto ali za več let nazaj. Dasi je to čisto naravno in se razume samo ob sebi, vendar smo prisiljeni to naglašati, kajti vsako leto nam dohajajo zahteve: Jaz lansko leto nisem vzel svojih štirih dreves, zato prosim letos za osem, itd. Odgovarjanja na take zahteve nam povzročajo nepotrebno delo kterege imamo spomladi i tako zelo veliko.

* Ameriških trt družba ne oddaja, zato nujno prosimo, da se z naročili nanje ne nadleguje nepotrebno, ker nam odgovarjanje povzroča polno nepotrebni pisarij.

* Cesarski žrebci bodo vsled odloka c. kr. kmetijskega ministerstva tudi v l. 1897. brezplačno plemenili. To seveda velja le za žrebce v vojaški oskrbi, dočim je od žrebcev v zasebni oskrbi na Gorenjskem še vedno treba plačevati.

* Ribniška podružnica je dobila nov odbor, in sicer je izvoljen načelnikom novi dekan, veleč. gospod Fr. Dolinar, odbornikom pa gg.: Frančišek Andoljšek iz Vel. Poljan, Anton Dejak iz Dolenje Vasi, Matej Pakiž iz Ribnice in Frančišek Pintar iz Slatnika, — Čestitamo ribniški podružnici k izvolitvi novega načelnika, kajti veleč. gospod dekan Dolinar je uže v Horjulu pokazal, kaj vzmore s svojo vnezo za kmetijski stan.

* Podružnica v Mošnjah priredi v nedeljo, 24. dne t. m., v prostorih g. Marije Kocjančičeve na Črnicu na korist svoje blagajne veselico s petjem in srečkanjem. Pričetek bo ob 4. uri popoldne.

* Žrebčarske postaje na Igu letos ne bo zaradi smrkavosti konj, ki se je pokazala v tamošnji občini. Zaradi tega bodo imele pa postaje v Selu pod Ljubljano, na Vrhniki in v Grosupljem po več žrebcev.

* Žrebice pingavskega plemena se bodo dobivale na c. kr. državni žrebčarski postaji v Zibah (Ossiach) na Koroškem, kar jih ne bodo potrebovali za domačo rejo. Oni kranjski konjerejci, v kterih okolišu je pingavsko konjsko pleme in ki žele kako tako žrebico, zglase naj se pri c. kr. žrebčarskem oddelku v Gradcu, da jih napišejo ter jih potem obvestijo, kadar bo kaka žrebica na razpolago. Kdor kako tako žrebico kupi, zavezati se mora, da jo bo do njenega desetega leta imel za pleme, da jo bo dajal le k pingavskemu žrebcu in da bo ves ta čas pri nakupu žrebčkov iz te kobile imel predpavico c. kr. erar.

* Kazalo in naslovni list lanskemu letniku „Kmetovalca“ sta priložena današnji številki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja spomladi l. 1897.

1.) Vsaka podružnica mora naznaniti najkasneje do 1. dne februarja vsakega leta, ali zahteva za svoje ude brezplačno sadnega drevja.

2.) Tiste podružnice, ki to zahtevajo, morajo celo letnino oddati glavnemu odboru.

3.) Glavni odbor je dolžan, ako se družabnik zgledi o pravem času, prihraniti mu 4 drevesa, bodisi brezplačno (glej točko 1) ali proti plačilu 25 kr. eno drevo.

4.) Za ta 4 drevesa se je zglasiti najkasneje do dne 15. februarja meseca pri glavnem odboru.

5.) Ker pa je očitno, da bode preostajalo drevja, vzprejemala se bodo do dne 1. marca naročila od udov tudi na več nego na 4 drevesa. Pri določevanju dreves posameznim naročnikom se bode gledalo na to, da se skrči število dreves, če bo treba, najprej pri večjih naročitvah; tistim pa, ki naroče le do 20 dreves, osobito kmetovalcem, ne skrči se število dreves, če bo le mogoče izvršiti naročitve. Cena drevesu je 30 kr., izvzemši one, ki jih omenja št. 3.

6.) Od dne 1. marca dalje sme glavni odbor izvrševati vsa naročila, ako je še kaj drevja, in sicer po vrsti, kakor dojdejo. Cena enemu drevesu za neude je 60 kr.

7.) Vse navedene cene veljajo na mestu drevesnice, oziroma na mestu kolodvoja ljubljanskega, in sicer z zavojem vred.

Opomnja: Letošnja pomlad se bode oddajalo tudi pritlično drevje, to je tako, ki je pripravno za vzgojo pritličnih piramid.

**Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske
v Ljubljani.**

V a b i l o

k veselici, ktero priredi podružnica c. kr. kmetijske družbe v Mošnjah v prostorih g. M. Kocijančičeve na Črncu 24. dne januarja 1897.

VZPORED:

- 1.) Srečkanje.
- 2.) Petje.
- 3.) Prosta zabava.

Začetek ob 5. uri popoldne.

K obilni vdeležbi vabi vljudno

odbor.

Št. 41.

R a z g l a s.

Ker je svinjska kuga v kr. svobodnem mestu Győr na Ogerskem popolnoma ponehala in se med prasiči iz tega mesta tudi na dunajskem osrednjem živinskem semnju že dalje časa ni opazil nobeden okužen prasič, zatorej deželna vlada na podstavi razglasa s 16. dne novembra 1896. l., št. 17.597., ukazano zaprtje zoper omenjeno ozemlje razveljavlja ter zopet dovoljuje uvažati normalno težke pitane prasiče (ki imajo najmanj 120 kg žive teže) iz ozemlja svobodnega mesta Győr, toda samo v klavnico deželnega stolnega mesta Ljubljane v ta namen, da se takoj zakoljejo, ravna se pri tem po drugače obstoječih predpisih.

To se razglaš z dodatkom, da je rok, s katerim je pripušeno to uvažanje, določen na

8. dan januarja 1897.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 5. dne januarja 1897.

Št. 252.

R a z g l a s.

Ker je kuga v gobcu in na parkljih tudi v političnem okraju Št. Vid ob Glini na Koroškem že dalje časa popolnoma ponehala, zatorej deželna vlada razveljavlja tuuradni razglas s 6. dne oktobra 1896. l., št. 15358., vsled kterega je bilo prepovedano iz tega okraja uvažati, oziroma goniti parkljasto živino na Kranjsko.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 7. dne januarja 1897.

Št. 411.

R a z g l a s.

Z ozirom na stanje kuge v gobcu in na parkljih na Štajerskem deželna vlada zaporne odredbe v živinskem prometu, obstoječe doslej proti tej deželi, utesnjuje tako:

Prepovedano je še dalje na Kranjsko uvažati parkljasto živino (govejo živino, ovce, koze in prasiče) iz sodnih okrajev Afenz, Bruck ob Muri in Marija Celje političnega okraja Bruck ob Muri, Knittelfeld političnega okraja Judenburg, in Ljubno in Mautern političnega okraja Ljubno.

To se razglaš z dodatkom, da se prestopki te uvozne prepovedi, ki stopi na mesto one s 14. dne decembra 1896. l., št. 19.220., kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 7. dne januarja 1897.

Uradne vesti društev, ki so v zvezi s c. kr. kmetijsko družbo kranjsko.

Br. 12.

R a z g l a s.

Predsedništvo okrajne kmetijske zadruge v Dolini pri Trstu s tem naznanja svojim udom, da se je pri odborovi seji 8. dne t. m. novi odbor konstituiral tako-le:

- G. Josip Pangerc, predsednik,
- „ Ivan Kraljič, podpredsednik,
- „ Ivan Sancin (Slovenec), blagajnik,
- „ Ivan Sancin (Fežek), tajnik.

Predsedništvo okraj. kmetij. zadruge v Dolini,

8. dne prosinca 1897.

Listnica uredništva.

S. S. v L. K napravi občinskih potov se ne more nobeden siliti, da odstopi svoj svet, tudi tedaj ne, če se mu plača.

F. S. v B. Nemški boljši vrtnarski listi so: „Der Obstgarten“, izhajajoč Klosterneuburgu, in „Der praktische Rathgeber im Obst- & Gartenbau“, izhajajoč v Frankfurtu n. O.

J. H. v. Č. Kneipova kava je žgan ječmen. Kakšen razloček je med njo (Kathreinerjevo kavo) in med kako drugo ječmenovo kavo, more Vam povedati, le kemik, ki preišče njih notranjo vrednost. V bitstvu so te kave vse enake in je glavni njih razloček ta, da se dela za ene več reklame nego za druge.

Fl. C. v P. Uže v predzadnji številki lanskega letnika smo med odgovori pisali o abotnosti takega poskusa z vinom. Za izobraženega človeka spadajo taki poskusi med vraže.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

"Kmetovalec" izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 1. V Ljubljani, 15. januarija 1897. Leto XIV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 15. januarija 1897. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 43.— kr. do gld. 45.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 50.— kr. do gld. 60.— kr.; gorenjska repa gld. 26.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 10.50 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 26.— kr. do gld. 28.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 7.— kr.; rudeči Hrvat gl. 6.— kr.; prepeličar (koks) gld. 8.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistšenega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 14.— kr. do gld. 14.50 kr. brez dima sušene gld. 14.— kr. do gld. 18.— kr.

Oreh domači: gld. 12.— kr. do gld. 13.— kr. Ježice nove: gld. 3.— kr. do gld. 3.50 kr. za 100 klgr. Med: od gld. 29.— kr. do gld. 30.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 32.— kr. do gld. 33.— kr. " težke od 30 do 40 kg " " 26.— " " 27.— " " lahke " " 27.— " " 28.— "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Teleče kože: 45 kr. za kg. Kozličeve kože po gld. —.80 kr. do gld. —.90 kr. Svinjske kože: Čiste, brez napak 30 kr. za kg.

Druge vrste 18 do 20 " " "

Kože lisic po gld. 3.75 do 4.50 " kun " 9.— " 10.— " dihurjev " 2.50 " 3.— " vidr " 9.— " 10.— " za par.

Kože zajcev po 10 do 15 gld. za 100 komadov. Tepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

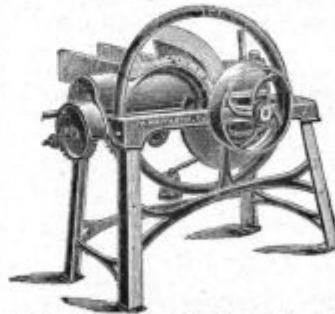
V Ljubljani, 13. januarija 1897. Pšenica gld. 9.25 kr., rž gld. 6.70 kr., ječmen gld. 6.— kr., oves gld. 6.50 kr., ajda gld. 7.25 kr., proso gld. 6.— kr., turšica gld. 5.— kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 2.60 kr., slama gld. 2.20 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 13. januarija 1897. Pšenica gld. 8.69 kr., rž gld. 7.21 kr., ječmen gld. 8.— kr., oves gld., 6.41 kr., turšica gld. 4.23 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

V Budapešti, 13. januarija 1897. Pšenica gld. 8.33 kr., turšica gld. 3.88 kr., oves gld. 5.99.

Najnovejši

stroji za napravo krme,

slamoreznice, stroji za rezanje repe in krompirja, mline za drobljenje in mečkanje žita, parni kotli za napravo živinske krme, štedilne peči z posteklenimi in neposteklenimi kotli za vstaviti, in sicer: premične in nepremične za

kuhanje in parjenje živinske krme, za krompir, ter za vsako drugo gospodarsko porabo doma in na polju; dalje: rebljače za koruzo, žitne čistilnice, trijerje-prebiralnice, ročne stiskalnice za seno in slamo stalne in premakljive, izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFAHRT & dr.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par na Dunaji, II. Taborstrasse št. 76.

Odlikovana z nad 390 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. Zastopniki in prekupei se iščejo. (18-1)

☞ Deteljno seme. ☜

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega detelnega semena.

Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj pri podpisani družbi, ter naj prilože vsaj polovico zneska. Družba naročila bode le toliko semena, kolikor bo naročenega.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji,

1 kigr. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 60 kr., 1 kigr. debelezrnate domače t. j. štajerske, rudeče detelje stoji 58 kr. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati «poštenega» semena «brez predenice». Ker je ponujano seme dvakrat čišteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. Naročila je prijavit (6—1)

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Oddaja ruskega lanenega semena.

Podpisana družba bo oddajala tudi to leto pravo rusko laneno seme in sicer

kilogram po 15 kr. ali stari mernik po 3 gld. 15 kr.

Naročniki naj se takoj oglase pri podpisani družbi ter naj prilože aro in naznanijo zadnjo železniško postajo. (7—1)

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Puškarske izdelke,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu, kakor: vsakovrstne puškarske izdelke najnovjših sistemov, puške: lovske za brok ali kroglje, kakor tudi take za tarčo, sobne puške (Flobert), ter orožje v osebno obrambo.

Vsakovrstna popravila in predelovanja po najnižjih cenah.

Vse pri meni izdelano orožje je samo ročno delo iz najboljšega materijala; vse puške so uradno preskušene in dobro uravnane. (1—1)

☞ Za vsako delo sem vestni porok sam. ☜

Obširne ilustrovane cenike, slovenske in nemške, dopošiljam na zahtevanje poštne prosto.

ANTON SODIA, puškar v Borovljah
(Ferlach) Koroško.

„Kupi pri velikem trgovcu, a ne pri malem!“

To velja posebno za mojo trgovino, kajti le tako velika trgovina kakor moja ima vsled nakupa ogromnih množic blaga proti takojšnjem plačilu malo stroškov, kar je slednjic le kupovalcu na korist.

Krasni uzorci se pošiljajo zastoj na zasebne kupovalce. Zelo obsežne uzorčne knjige, kakor jih še ni bilo, dobe krojačel nefrankovane. (5—1)

☛ Blago za obleke. ☚

Peruvijen in dosking za visokoč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. uradniške uniforme, tudi za veterance, požarne brambe, telovadce, livreje, sukno za biljarde in igralne mize, prevleke z s vozove, lodne, tudi nepremočne za lovske sukne, perilno blago, potne pléde od 4 do 14 gld. itd.

Vredno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno blago in ne cene cunjje, ki niti niso vredne krojaškega dela, priporoča

JAN. STIKAROFSKY

v BRNU (Avstrijski Manšester).

Največa tovarniška zaloga v vrednosti 1/2 milijona goldinarjev.

—♦♦ Pošilja se le po povzetji. ♦♦—

Svarilo! Agentje in krošnari radi prodajajo svoje malovredno blago pod imenom „blago Stikarofskega“. Da se takim sleparijam v oko pride, javim, da tem ljudem sploh svojega blaga ne prodajam.

receptno knjigo od M. Pauly-ja,

v kateri se nahaja čez 1000 pojasnil (receptov) za najlažjo in najcenejšo napravo — brez rabe kakih strojev ali pa drugih aparatov — vsakovrstnih pri hiši in v trgovini potrebnih sredstev; kakor: vsakovrstnih žganih pijač, likerov, balsamov, esencov, tajnih zdravil, jesiha, medicine, mošta, 17 mnogovrstnih vin, jagodovcev, piva, vležano sadje, pekarije, zdravila za ljudi in živali, mila, mazila, črnita, ženfe itd. — Za kakovost in vporabljenost v tej knjigi navedenih pojasnil jamčijo odlikovanja z veliko srebrno svetinjo, ktere so bile podpisane podeljene v kmetijskih razstavah v Zagrebu, Aradu, Gradcu, Strassburgu in Temešvarju. Knjiga, obsegajoča 320 strani stane mehko vezana 2 gld., v platno vezana 3 gld. in je pravi zaklad za vsako družino, vsakega gostilničarja in trgovca. — Ta knjiga se dobi le v zalogi (14—1)

MAKS PAULY-ja

v Köffachu, Štajersko.

Plutovino za cepljenje

(gobe)

za pritrjevanje cepičev pri požlahtnjevanji trt prevrtane in prerezane (tudi samo prerezane za tanke cepiče), kakor tudi vsakovrstne druge gobe, razpošilja po najnižjih cenah

L. NAIRZ, tovarnar (Korkfabrikant)

v Trstu. (16—1)

Ameriške trte,

na zeleno in suho pocepljene z najboljšimi vrstami trt in na najboljše podlage; nadalje vsakovrstna dolenska vina v steklenicah, pelinovec, vino iz pošusnega grozdja (Ausbruch), konjak, slivovec, brinjevec, itd. prodaja (17-1)

A. J. Wutscher v Št. Jarneju na Dolenjskem.

Tudi se iščejo trdke, ktere bi hotele prevzeti prodajo vin in žganja v steklenicah. Ponudbe na trte, vrste, salonis rup. portalis in rupestris, dolge od 115 do 150 cm in 6 mm debele, kakor vse druge ponudbe, pošiljajo naj se na zgoraj imenovanega.

Vezi iz pat. gume za požlahtnjevanje trt

po profesorju Göthe-ju kakor po dr. Kröczer-ju

razpošilja edino prave, nedosegljive kakovosti

c. in kr. dvorna tovarna za gumo in celulojid

Glavna zaloga: **J. N. Schmeidler** Podružnica:
7/2 Stiftgasse 19. na Dunaji. I. Graben 10.

Brzojavni naslov: „Gummischmeidler.“ (12-1)

Kdo pije

Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?

Vsak, kdor hoče svoje zdravje ohraniti in utrditi, pa ob enem noče pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živce razburja; ako se jej pa Kathreinerjeva primeša, jej odvzame škodljive učinke.*****

Vsak jo pije, ki se ne čuti prav zdravega. Posebno za take, ki bolehájo na živcih ali v želódcu, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočerih slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača.

Vsak otrok in vsaka ženska naj pije Kathreinerjevo kavo, ki je tečna in se prilega slabemu in rahlemu telesu, naj bo že čista ali mešana z bobovo kavo. S svojim prijetnim, milim okusom se kmalo vsem prikupi. *****

Vsak, ki hoče pri gospodarstvu kaj prihraniti in vender uživati okusno in zdravo kavo, naj si kupi Kathreinerjevo kavo. Naj bo čista ali mešana z bobovo, ugajala bo pa okus vsakomu.*****

Mani živi najbolje!

Kathreiner-Kneippova sladna kava je v resnici zdrava družinska

pljača, čist prirodan plod v celih zrnih, iz najboljšega slada izdelana in po Kathreinerjevem, v vseh deželah priznanem in od največjih strokovnjakov preskušenu načinu z okusom prave bobove kave prekisana. Kathreinerjeva kava združuje toraj v sebi prijetni okus tuje bobove kave in vse od zdravnikov priznane dobre lastnosti domačega slada.

Prošnja . Kdor noče biti goljufan in oškodovan, naj pazi pri nakupu na varnostno znamko in na obliko na strani naslikanega izvirnega zavoja z imenom *Kathreiner*.

Zavoji brez imena „**Kathreiner**“ niso pristni.

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijavit med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presežati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 6 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Prosekar letošnji in druga naturalna vina, kakor tudi naturalno vinsko žganje ima naprodaj po nizki ceni J. C. Röger, trgovec v Ljubljani. (1)

Bika plemenjaka, lepega pincgavca, spušča Karol Počivalnik v Mestnem logu pri Ljubljani, št. 17. po 50 kr. skok; po isti ceni spušča tudi mrjasca jorkširca. (2)

Lepe kokoši, kočinke in plimausovke in velike „Alisbury“ race, po teme golobe raznih plemen in kanarčke iz Harca (roller), dalje 6 lepih telic simentalkega plemena ima naprodaj Karol Počivalnik, posestnik in hotelier v Ljubljani na Sv. Petra cesti. (3)

250 hlebov izvrstnega sira ima v zalogi mlekarska zadruga v Srednji vasi v Bohinju; hlebi tehtajo á 20—30 kg, cena po dogovoru. (4)

Kunci ali domači (pitani) zajci velike pasme, takozvani „belgijci in normandinci“ se dobe po primerni ceni pri Antonu Poljšak v Žapužah, pošta Ajdovščina. (5)

Velika prostorna kovačnica (fužina), s stanovanjem, z dvema ognjema, ktera se v potrebi lahko pomnožita, pihanje ognjev in bat (norc) je urejeno, da jih goni vodna moč. Kovačnica leži ob deželni Reški cesti na kateri je živahen promet. Vprašanja naj se pošiljajo na gospoda Leopolda Dekleva v Košani. (6)

Kovačija, ob glavni cesti pri vodi, z vsem potrebnim orodjem; kladvo, meh in brus goni voda, se daje v najem. Več pove Pavl Gantar, posestnik v Godoviču. (7)

Bohinjski sir v hlebih od 15—30 kg, cena 56 do 58 kr. kg, razpošilja po povzetji mlekarska zadruga v Nomeni, pošta Bohinjska Bistrica. (8)

75 centov dobrega sena in 25 centov detelje ima naprodaj M. Hočevar v Germovljah, pošta Škocjan, Dolenjsko. (9)

Tri lepe kobile, pincgavskega plemena, po tri leta stare, prva je visoka 175 cm, druga 172 cm in tretja 163 cm, vse so porabljive za vsako delo, ima naprodaj Jak. Skok, posest. na Pristavi št. 13. pošta Mengeš. Cena po dogovoru. (10)

Lepa kobila (šimla), štiri leta stara in 15 pesti visoka je naprodaj za 250 goldinarjev pri Jožefu Deklevi v Bitinji, pošta Prem, št. 10., Notranjsko. (11)

Bika pincgavca, lepega, 1½—2 leti starega želi kupiti Ivan Mihevc, posestnik v Čevcih pri Logatci. (12)

Poljedeljske stroje vsake vrste, istotako živalne stroje vsprejema v popravilo. Naroča tudi nove po tovarniških cenah iz najbolj slovečih tovarn brez naplačila. Vsprejema tudi v izvršbo vsake vodovode po deželi, bodisi po železnih ali svinčenih ceveh po najnižji ceni Janez Rakovec, ključavničar v Begunjah na Gorenjskem. (13)

7 dobro ohranjenih sodov po 12—13 hl vsebine prodaja po primerni ceni, Andr. Verhunc, pivovarnar na Bledu. Gorenjsko. (14)

Izvrsten sadjev mošt (jabolček) od 7 do 9 kr. liter prodaja France Pišek, veleposesnik v Hotinji vasi, pošta Kranichsfeld (Sp. Štajersko. Vzorci franko. (15)

Lep siv bik, dober plemenjak, 2 leti star, lansko leto licencovan, je naprodaj pri Fr. Subadolniku, županu v Borovnici. (16)

200 litrov pristnega tropinoveca (žganja) ima naprodaj J. Cotič, gostilničar „Vipavske zadruge“ v Ljubljani na Bregu. Za pristnost se jamči. (17)

Najstarejši list „NOVICE“

gospodarske, obrtniške in narodne

stane četrta leta po pošti samo 1 gld.

Naroča se pri J. Blasnikovih nasled. v Ljubljani.

12 bikov

plemenjakov razne starosti montafonske pasme, potem tri breje telice, prodaja takoj (13—1)

Grajsčina Fužine pri Ljubljani.

Več se poizve pri grajsčinskem oskrbnistvu.

Grižo telet,

bolezen mladih psov, kolero kuretnine, drisko prašičev kakor vseh drugih živali ozdravi tudi v najhujših slučajih

turingski prašek

(Thüringer-Pillen)

strokovno prirejeno sredstvo okrožnega živinozdravnika gospoda Wallmann-Erfurta.

Navodila razpošilja brezplačno za to sredstvo edina tovarna El. Lagemann-a v Erfurtu.

Ta prašek se dobi v vseh lekarnah in pri vsakem živinozdravniku v skatljicah po 1 gld. 50 kr.

Glavno zastopstvo za Avstrijo pri M. Rössler-ju Dunaj, I., Krugerstrasse 13. — Zaloga pri C. Huberju, lekarna pri „angelju“ na Dunaju. (4—1)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najučeljivih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo velike in izborne zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; **divjakov in podlag za prtilkovce**; **jašodnega sadja**; **lepotilnega drevja in grmovja, drevja** (10—1) za drevorede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih oepičev vseh vrst sadja.

Genike je dobiti zastoj in franko.

Izvrstno

belo in črno vino

garantirano pristno,

ima naprodaj od 56 litrov naprej po 24 kr. liter (15—1)

IVAN KOCIAN,

posestnik v Žirjah, pošta Sežana, Primorsko.